

Suomen Taiteilijaseura

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille ja Kansallisgalleriasta annetun lain 29 §:n muuttamisesta

HE 157/2022 vp

Lausunto: Suomen Taiteilijaseura

Suomen Taiteilijaseura kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua.

Suomen Taiteilijaseura kannattaa esitettyä lakimuutosta, koska se turvaa kansallisten taidelaitosten rahoituksen ennakoitavuutta ja vakautta. Tämä edesauttaa toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua ja kehittämistä, ja siten tukee taiteen ja taiteilijoiden toimintaedellytyksiä Suomessa. Kansallisgallerialla on merkittävä rooli kuvataiteen alan kansallisena kulttuurilaitoksena.

Valtion kulttuuribudjetin rakenteeseen kohdistuu lähivuosina merkittäviä muutoksia rahapelitoiminnan voittovarojen uudelleenjärjestelyn vuoksi. Näiden konkreettiset vaikutukset kulttuuriorganisaatioihin ovat tässä vaiheessa vielä osin ennakoimattomia. Onkin hyvä, että kansallisten kulttuurilaitosten rahoitusasemaa vakauttava lakimuutos tehdään nyt.

Kustannustason kehityksen seuranta on kohennus nykytilaan, mutta Kansallisgallerian osalta indeksiin perusteena oleva rahoitustasoa määrittelee nyt poikkeuksellisen ajan budjetti, jolloin toimintaan kohdistui säästöjä. Lähtökohtaisesti indeksiin perusteena oleva rahoitustaso voisi olla seuraavan vuoden lopullisen budjetin taso.

On kuitenkin huomattava, että pitkällä tähtäimellä kokoluokaltaan suurempien taiteen alan toimijoiden rahoituksen turvaaminen lailla saattaa sisältää sen vaaran, että jos valtion talous huononee tai poliittinen tahto muuttuu, syövät nämä suurimmat toimijat yhä isomman osuuden kaikista kulttuurimäärärahoista. Tällaisessa tilanteessa taiteen monipuolisuus, kriittisyys ja moniäänisyys saattaa rappeutua ja aikalaistaiteilijoiden asema huonontua. Siksi samalla kun tehdään päätös juuri kolmen tietyn instanssin nostamisesta kansallisen taidelaitoksen asemaan, on pidettävä yleisesti huolta kulttuuribudjetin tasosta ja sen nostamisesta eurooppalaiselle tasolla.

Kansallisgallerialla on valtakunnallinen tehtävä kerätä ja säilyttää aikalaistaidetta. Niin Kansallisgallerian kuin Valtion taideteostoimikunnan kokoelmien kartuttamisella on merkittävää arvoa niin kansallisen kulttuuriperinnön kannalta kuin suora vaikutus suomalaisten ammattikuvataiteilijoiden toimeentuloon teosostojen myötä.

Esityksen mukaan Kansallisgallerian ja Valtion taideteostoimikunnan kokoelmien kartuttamiseen tarkoitettu määräraha jää vastedeskin omana määrärahanaan valtion talousarvioon. Näin ollen näitä määrärahoja eivät automaattisesti koske tämän esityksen kohennukset, kuten sitominen yleisen kustannustason kehitykseen. On vaarana, että hankintabudjetin pysyessä samana tai jopa laskiessa sen ostovoima vähentyy vuosi vuodelta. Valtion taideteostoimikunnalla on niin ikään keskeinen rooli alati kasvavan ja kehittyvän julkisen taiteen sektorin merkittävänä toimijana.